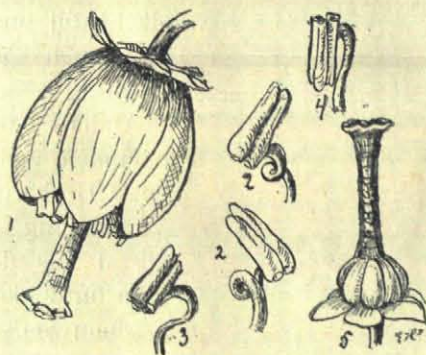

en Mededeelingen te zien is, nu al op een zestal plaatsen is aangetroffen. Een teekening blijkt een goed middel te zijn, om te zorgen, dat de zeldzame natuurvoorwerpen door de liefhebbers niet over 't hoofd worden gezien.

En met dit plantje is dit al heel licht mogelijk. Het is ruim een decimeter hoog, de bloemen zijn groenachtig wit en 't staat in de schaduw van loofboomen; drie dingen tegelijk, die maken dat 't niet licht gevonden wordt als men er niet naar zoekt, of 't toeval moet meewerken.

De wortelstok of beter de onderaardsche stengel is houtig en bruin; of wit, als 't buitenvliesje is

1 Bloem, 2, 3 en 4 Meeldraden, 5 Stamper van *Ramischia secunda*.

afgevallen, wat met een van mijn exemplaren het geval is. Het is dan ook een overblijvende plant. De bladeren staan in bosjes bij elkaar, of van afstand tot afstand, maar niet 2 aan 2 tegenover elkaar aan de stengels. Ze zijn lang en smal, ongeveer zoals van een sleedoorn of wilde pereboom. De rand heeft zeer korte, onduidelijke tandjes, enkele bladeren zijn zoo goed als gaafrandig. Langs de liggende stengels, die ik uit 't mos trok, zitten korte breede schubjes dicht bij elkaar, en aan de bloeistengel bevinden zich nog één paar van die schubjes, maar veel verder van elkaar verwijderd. Daardoor en door de bladeren is de plant, ook al is ze uitgebloeid, te herkennen. Aan een bloemtros telde ik 13, aan een andere 16 bloempjes, die alle korte steeltjes hebben en een schutblaadje, dat even lang is ongeveer als 't steeltje. De bloemen staan eerst schuin omhoog, maar tijdens 't bloeien gaan ze meer en meer neerhangen.

Er zijn 5 aaneengesloten bloemblaadjes, waartusschen de helmknoppen naar buiten kijken, en één stamper, waarvan de steel een eind uit de bloem steekt.

Bij het determineeren twijfelde ik een oogenblik, of ik toch wel met *Ramischia secunda* te doen had. Ik vond opgegeven, de helmknoppen storten 't stuifmeel uit door twee gaatjes aan 't bovendend. En 't bloempje, dat ik onder de loep had, gaf mij helmknoppen, die zich naar onder openen. Maar 't bleek,

dat ik een bloem met nog onrijpe meeldraden onderhanden had. Bij 't rijpen ontrolt zich de eerst kurkgetrekkervormig gekromde helmdraad (met één krul; zie de teekening) en wat eerst onder was van de helmknop, wordt zodoende het bovendend.

Nu kan niemand, hoop ik, meer in 't onzekere blijven of hij een *Ramischia* in handen heeft of niet. Ik denk, dat de kansen op vinden 't grootst is op een plek waar veel *Pyrola*'s groeien; ik vond de mijne staan te midden van een groot aantal voorwerpen van *Pyrola minor*, die tegelijkertijd bloeit; en volgens de mededeeling in de brief gedaan, is 't mogelijk, dat deze nieuwe plant ook in 't duin tusschen andere *Pyrola*'s voorkomt. Linnaeus noemde de plant *Pyrola secunda*. Garcke maakte er een nieuw geslacht van, dat hij, naar ik meen gelezen te hebben, noemde naar zijn vriend Ramisch. 2de DEEL VI 184

Nu is 't waar, dat de habitus van 't plantje niet dadelijk aan een plant van 't geslacht *Pyrola* doet denken, althans niet in de natuur, wanneer de plant bloeit; hoewel er *Pyrola*'s omheen stonden, kwam mij al bij 't plukken, de plant nieuw en vreemd voor. Maar een gedroogd exemplaar en vooral de teekening er van heeft wel veel van een *Pyrola*. *Ramischia* is evenwel veel tenerder, veel ranker van blad, veel fijner van bouw en lijn dan een *Pyrola*, meer van een *Vaccinium*-type dunkt me. Een *Pyrola*, dat is zoo'n mooie, kandelaberachtige, was-witte plant, lang niet zoo zwak en bescheiden en niet zoo spoedig verlept ook als deze *Ramischia*.

Of dit, met de andere verschillen in bouw, voldoende was, om de naam, die Linnaeus aan de plant gaf, te veranderen, dat kan ik niet beoordeelen. Misschien verschillen de vruchten of de zaden veel van die van 't geslacht *Pyrola*; ik hoop ze van de zomer nog te vinden. In een Engelsche Flora vond ik de plant onder haar oude naam *Pyrola secunda* L.

E. HEIMANS.

† MR. HERMAN ALBARDA.

Bij het ter perse gaan van deze aflevering ontvingen wij de treurige tijding, dat de heer Mr. H. Albarda, de nestor der Nederlandsche ornithologen, — ook als entomoloog een der vóórmannen — plotseling te Leeuwarden is overleden. In hem verliest ons Tijdschrift een zijner beste en trouwste vrienden. Niet alleen door zijn degelijke en wel-doordachte bijdragen, maar ook door velerlei critiek en aanmoediging heeft hij van 't begin af een groote invloed uitgeoefend op de ontwikkeling van ons blad.

Wij hopen binnenkort in de gelegenheid te zijn, een uitvoerig levensbericht over deze veelzijdige, merkwaardige, Nederlandsche geleerde te plaatsen.